

Projektet ämnade ge en inblick i numismatisk samlingspraktik i 1700-talets Sverige. I detta syfte undersöktes Johan Christiernins (1745–1811) numismatiska förteckningar, arkiverade hos Antikvariska-topografiska arkivet, och Carl Gustaf Warmholtz (1713–1785) *Novus Thesaurus*, en samling av bilder på svenska mynt och medaljer, bevarade i Kungliga Vitterhetsakademins raritetssamling. Dessa materialkategorier representerar numismatikens olika materiella och visuella uttryck utöver själva föremålen och erbjuder en ideal utgångspunkt för att studera numismatiskt samlande, nätverk och forskning.

En genomgång av *Novus Thesaurus* visar att samlingen är kronologiskt ordnad och består av 46 blad, innehållande avbildningar av graverade mynt och medaljer samt handritade illustrationer i bläck. De skildrar svenska mynt från vikingatiden fram till Warmholtz egen tid. Vid en närmare granskning kan vi urskilja att flera av bilderna är hämtade från samtida publikationer. En första hypotes var att katalogen var tänkt som en visuell dokumentation av hans mynt och medaljsamling, men då Warmholtz sålde sin myntsamling 1755, samt eftersom samlingens innehåll och katalogen inte alltid överensstämmer, anses det mer sannolikt att *Novus Thesaurus* är ännu ett uttryck av hans samlingsintresse rörande svensk historia och att det var ett pågående arbete. Bildsamlingen var en del av hans bibliografiska projekt.

Christiernins anteckningar består av fyra volymer. Det första manuskriptet är av privat karaktär och dokumenterar hans egen myntsamling, inklusive utgifter och föremålens vikt. Den andra boken är en illustrerad katalog med litteraturreferenser, mycket lik en handbok. Eftersom innehållet inte stämmer överens med hans myntsamling som dokumenteras i första manuskriptet, kan det antas vara tänkt som en översikt över Sveriges mynthistoria. Det tredje och fjärde manuskriptet rör även svensk mynthistoria och, att dömda efter bokbanden, avsedda för att visas för andra eller möjligen till och med tänkta som gåvor. Fjärde manuskriptet är särskilt intressant eftersom det listar mynt i samtida samlingar. Vid en första genomgång verkade Christiernins anteckningar amatörmässiga, men en noggrannare granskning visar att hans skrifter är systematiska och följer vedertagen numismatisk litteratur samt visuella källor. Manuskriften tyder på att han avsåg att skapa en komplett katalog över svenska mynt och medaljer. Titeln ”Mynt och medaljer som inte nämns i Berch” speglar hans ambition att vidareutveckla Carl Reinhold Berchs bok.

Trots att Christiernins bevarade papper och Warmholtz bildsamling utgör olika materialkategorier, delar de gemensamma drag som belyser numismatiskt samlande. Warmholtz verk visar hur mynt och medaljer visualiserades som historiska källor, medan Christiernins manuskript ger insikt i priser och upplysning om andra samlingar. Deras arbeten speglar 1700-talets strävan att utforska det nationella arvet och de visar även att mynt- och medaljsamlande inte bara krävde litteratur och föremål utan även nätverk. Det är oklart om båda hade kontakt med varandra, men de delade nätverk i vilka bland andra Berch, Ulric Grill och Charles de Geer ingick i. Nätverk var avgörande för numismatiken och visar hur intresset för mynt och medaljer förenade människor – ibland även över klassgränser.

Studien visar att numismatik var mer än en hobby – det var ett forskningsfält som förenade materiella och visuella uttryck. Genom text och bilder skapades resurser som då, liksom nu, hjälper till att förstå, tolka och dokumentera föremål. Både Warmholtz och Christiernin exemplifierar 1700-talets numismatiska strukturer och utmaningar. Forskning och samlande byggde på nätverk, visualisering och dokumentation – aspekter som fortfarande är centrala inom numismatiken idag. Studien kommer att publiceras i *Svensk Numismatisk Tidskrift*.